

MF DNES se vydala na Žitkovou, kde v minulosti žily žitkovské bohyně proslulé **léčitelskými schopnostmi, věštěním budoucnosti i čarováním**. Co po nich v obci u Bojkovic na Uherskobrodsku zůstalo?

Hledali jsme žitkovské bohyně. A našli jednu dceru

Tak nádherná krajina. Zaujme na první pohled každého, kdo sem přijíždí. Sem, na Kopanice, na Žitkovou. Chalupy starousedlíků se táhnou po kopcích a údolích v takové vzdálenosti od sebe, že stopy po žitkovských bohyních se mezi nimi ztrácejí.

„Nám mladým to nic neříká. A hlavně tady už žádná bohyně nežije,“ mávne rukou mladší z prodavaček v místním kiosku, který je jediným místem, kde můžete dopoledne potkat živou duši. Kde by tady tak byly žitkovské bohyně?

Ani rodná obec se k nim příliš nehlásí, jedinou zmínkou je pár slov na turistické vývěsce naproti obecnímu řádu. Nezbývá tedy než se ptát lidí. „Ještě stojí domek poslední bohyně Imry Gabrhelové, ale po její smrti zůstal opuštěný,“ říká druhá prodavačka, ale jméno sdělit nechce.

Když však vycházím z krámků, žena se ke mně přidává a zadívá se do údolí. „Když jsme byli mladí, všude tady bylo živo, v každém domě se narodily alespoň čtyři děti, pořád jsme byli venku,“ vzpomíná a je na ni vidět, jak moc se jí po dávných časech stýská.

Jedno jméno

Teď je všude kolem nás úplné ticho, děti se v domech téměř nerodí a ty, co se narodí, utíkají většinou v dospělosti pryč. Život je tady už absolutně jiný, nepřeje dětem ani bohyním. „Zkuste zajít za místní paní učitelkou, ta o nich ví nejvíce,“ uslyšíme nakonec.

Cesta k učitelce Boženě Trtkové je dlouhá, bydlí v jednom z odlehlých

Žitková Obec na moravskoslovenském pomezí tvoří domky, které jsou od sebe dost vzdálené, žije v nich něco přes dvě stovky obyvatel.

3x foto: Dalibor Glöck, MF DNES

stavení, ale po otevření dveří se hned omlouvá, že jí dnes není do povídání. „Nezlobte se, přivezou mi z nemocnice vážně nemocného manžela,“ vysvětluje a nechce mluvit ani o žitkovských bohyních.

„Není možné potkat alespoň dcery těchto bohyní?“ ptám se tedy náhodných kolemjdoucích a jedno jméno přece jen uslyším. „Říká se, že dcera Imry Gabrhelové se bohyňování věnuje. Jmenuje se Štěpánka, ale počítejte s tím, že s novináři nemluví,“ uslyším radu.

Ze by bylo možné vidět dceru nejznámější žitkovské bohyně? Kde žije? Jaká je? A věnuje se opravdu „bohyňování“?

Zmiňovaná Štěpánka sice nebyd-

Kousek od Žitkové
Dcera žitkovské bohyně bydlí v tomto domku ve slovenské obci. Zákazníků k ní jezdí pořád dost.

Rozcestník

Turisty v Žitkově určitě zaujme netradiční ukazatel směrů.

FAKTA

Kdo byly žitkovské bohyně

Tyto ženy žily v Bílých Karpatech, především na Žitkově a v jejím okolí. Podle vzpomínek řady lidí oplyvaly jasnozřivostí, tajemností a léčitelskou schopností. Chodily za nimi tisíce lidí, kteří chtěli například věštít budoucnost nebo potřebovali pomoci se svými zdravotními problémy. O bohyních bylo napsáno několik knih, ta zatím poslední, která právě vychází, se jmenuje Žitkovské bohyně. Autorkou je brněnská spisovatelka Kateřina Tučková.

lí v Žitkově, ale to nevádí, i tak je to kousek, stačí se vydat do první slovenské dědiny s názvem Drietomá a tady zastavit u menšího domku se zahrádkou a satelitem. Tady že by opravdu bydlela dcera proslulé žitkovské bohyně?

„Je to podvod“

„Jste tady správně,“ říká mi muž, který se představuje jako syn paní Štěpánky a rovnou přiznává, že pro její „bohyňování“ nemá pochopení.

„Na maminku se nepatří nadávat, ale dávno se s ní ne bavím právě kvůli jejímu čarování. Celé je to podvod, já jsem ty podvody viděl od mala víc než kdokoliv jiný,“ tvrdí a povídá o tom, jak své matce nosil například vodu z potoka, kterou ona před lidmi vydávala za čarovnou.

Před domkem stojí terénní BMW, a jak se dozvídám, přijela právě jedna ze zákaznic, kterých pořád jezdí hodně. Zkusit zazvonit? Po několika minutách jsem úspěšný, otvírá menší pětaosmdesátiletá stařenka se šedivými vlasy a nepatrným úsměvem. „S čím byste potřeboval pomoc? A kdo vás pozval?“ ptá se tichým hlasem.

Svou profesí raději zatajují, ukazují lipomy na svém těle a prosím o radu. „Nejezte hovozí maso,“ radí mi a dodává, že bych potřeboval mast z bylinek, kterou bych měl lipomy potřít. „Z jakých bylinek? A předpověděla byste mi i budoucnost?“ zajímá mě. „Přijedte za čtrnáct dní, podíváme se na to,“ odpovídá a zavírá dveře.

Zůstávám před domem a lituji, že jsem do světa žitkovských bohyní nahlédl jen tak krátce a spěšně. Moc bych chtěl přijet ještě jednou, ale bojím se, že už mi dveře zůstanou navždy uzavřeny.

Radek Bartoníček

„Byly to silné ženské osudy, čili téma pro mě“

BRNO, ŽITKOVÁ Za svůj první román Gerty Schnirch získala spisovatelka a kurátorka Kateřina Tučková prestižní literární cenu Magnesia Litera 2010. Její další román, který právě vydává, je tedy očekáván čtenáři i kritikou. Dvaatřicetiletá spisovatelka jej nazvala Žitkovské bohyně a říká o něm, že je fascinujícím příběhem o ženské duši, magii a zasuté části naší historie. „Během minulého roku jsem na bohyně myslela den co den, byla jsem jimi doslova posedlá,“ přiznává v rozhovoru pro MF DNES.

Co vás přivedlo k napsání knihy o žitkovských bohyních?

Skutečnost, že šlo o širší, veřejnosti neznámý fenomén, který přečkal řadu staletí a skončil až v nedávné minulosti. Výjimečné schopnosti žitkovských žen mě fascinovaly a navíc se na nich dal uká-

zat vývoj problematiky léčitelsství, nesený řadou silných ženských osudů. Čili téma přesně pro mě.

Které archivy jste kvůli knize objela a co vás nejvíce překvapilo?

Archiv bezpečnostních složek v Praze i jeho pobočku v Kaničích u Brna, archiv v Hradišti, kam Žitková spadá, skanzen ve Strážnici, Slovákcké muzeum, korespondovala jsem s bratislavským Státním slovenským archívem, s Archivum Panstwowe v polské Poznani, kde je uložena takzvaná Hexenkartothek, na níž na Himmlerův pokyn pracoval český Němec Norfolk, a mnoho dalších. Nejzajímavější nálezy jsem udělala asi v Uherském Hradišti, kde jsem si mohla prohlédnout soudní spisy z počátku minulého století. V procesech s bohyněmi tam vyšly nejvíce zvláštní věci – například jedna ze svědkyň vypovídá o vytvoření

takzvaného splepna, figurky z hlíny a nehtů či vlasů člověka, kterého jedna z bohyní zařikávala k smrti. Jde z toho až trochu strach – uprostřed bělokarpatských hor existovalo něco jako woo-doo.

Spisovatelka Kateřina Tučková.
Foto: Jiří Salík SLÁMA, MF DNES

Jaké pamětníky jste osobně navštívila?

Navštívila jsem místní paní učitelku, jindy jsem bydlela v najaté chalupě. Poznala jsem tak krásu tamní krajiny i svéráz místních lidí. Teď už vím, proč se říká, aby se na Kopanicích člověk-návštěvník raději nebral – alkohol tam hraje velkou roli a pro ránu, říká se, tam nemá nikdo daleko. Setkání s pamětníky mi přinesla řadu sdělných historek – mezi nejzajímavější patří určitě ta, že k jedné z bohyní za protektorátu přišla kvůli věštění velice důležitá tajná návštěva. Místní věří, že to byl Himmler. Když jste do knihy napsala skutečné jméno jedné z „černých“ bohyní, které prý uměly i uhranout či urknout, byla jste údajně stále nemocná. Přestalo to, až když jste zvolila jiné jméno. Myslíte, že ty ženy působí i posmrtně?

V žertu jsem říkala, že mě ta bohyně z hrobu urkla. Ale na výsledku zapracovala ve skutečnosti řada věcí, mimo jiné i chřipková epidemie. Nicméně během minulého roku jsem na bohyně myslela den co den, byla jsem jimi doslova posedlá, a tak cokoliv se mi dělo, jsem přičítala jim.

Knihla začíná budit poměrně velký rozruch...

Kež by budil. Bohyně si to zaslouží.

Může se jejich „rod“ vlastně už „vymřelých“ bohyní ještě oživit?

Kdyby ten fenomén ještě žil, věřím, že by byl zapsán na seznamu Unesco. Teď je sice toto umění ztracené, ale na druhou stranu, co my víme? Irma Gabrhelová zemřela teprve před 11 lety, třeba se od ní nakonec jedna z jejích dcer nebo vnuček něco naučila.

Jana Soukupová

Firmy se do stavby nových bytů nehrnou. Lidé na ně nemají peníze

ZLÍNSKÝ KRAJ Některé stavební firmy to tušily už na konci loňského roku. Výstavba nových bytových domů se ve Zlínském kraji letos téměř zastaví.

„Naše firma určitě žádný bytový dům letos stavět nebude,“ potvrdil ředitel Pozemního stavitelství Zlín a šéf krajské hospodářské komory Miroslav Lukšík.

Výpadek ve stavebnictví se podle něj projeví zhruba osmiprocentním snížením stavební činnosti.

Lidé totiž na nové bydlení nemají dost peněz, šetří a nechťejí se příliš zadlužovat. Navíc je stále hodně nových bytů, které se realitním kancelářím nedaří rozprodat, protože jsou dražší.

Například ve Zlíně se proto už delší dobu marně nabízejí nové

byty na Vršavě nebo v části Kúty. Dostavilo je Pozemní stavitelství, protože původní investor od akce ustoupil, protože během výstavby zjistil, že byty budou za požadovanou cenu téměř neprodejně.

Proto jsou stále v nabídkách realitních kanceláří. „Je to na osobním jednání, můžeme se s klientem domluvit i na slevě,“ upozornil realitní makléř Filip Zvonek. Cena se tak může snížit až o 400 tisíc korun. Developerské firmy totiž často prodávají byty už ve chvíli, kdy se teprve začínají stavět.

Tak je to například i u nové bytovky na Jižních Svazích. Přesněji u Centrálního parku, kde se zatím virtuální byty prodávají za cenu od 1,25 milionu korun. A několik z nich už má své majitele.

Prodej nových bytů ale stagnuje v celé republice. A nižší zájem byl zřejmý už v loňském roce.

Podle údajů zpracovaných Českým statistickým úřadem se loni začalo ve Zlínském kraji stavět 1 128 nových bytů. To je o stovku méně než v roce 2010. Konkrétně ve Zlíně začaly stavební firmy loni stavět o 81 bytů méně než rok předtím. Dokončili jich 285 a zahájily zhruba 330.

Podle odborníků ale není útlum ve výstavbě bytových domů jen otázkou regionu. „Je to celorepublikový problém,“ potvrdil Lukšík.

Změnit by se to mohlo možná v příštím roce. Větší výběr z prvních nových bytů by pak zákazníci mohli mít v roce 2014.

Jana Fuksová

INZERCE

Automobily-popt.

Jakoukoliv Š - Felicii. T: 604 118 269

Koupím

Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603469105

GOLF
IDNES.cz

Na každý pád!

Vše co chcete o golfu vědět
www.golf.idnes.cz

1. pád
Golf je náš

2. pád
Bez golfu se neobejdeme

Můžete nám věřit. **IDNES.cz**

Firma MESIT & RÖDERS, v.o.s.

Sokolovská 573, 686 01 Uherské Hradiště

Subdodavatel automobilového průmyslu

přijme do pracovního poměru

NÁSTROJAŘE

Požadavky: - vyučen v oboru nástrojař
- praxe min. 3 roky na montáži nebo údržbě tlakových licích forem nebo forem pro vstřík. plastů
- výhodou zkušenosti s obsluhou soustruhu, fréz, brusek a svařováním TIG
- vysoké pracovní nasazení, manuální zručnost a zodpovědnost

Nabízíme: - práci v prosperující a stabilní firmě se zahraniční účastí
- nástup možný ihned
- odpovídající finanční ohodnocení
- možnost dalšího vzdělávání

Nabídky se strukturovaným životopisem a přehledem dosavadní praxe zasílejte pouze písemně na výše uvedenou adresu nebo e-mail: bosakova@roeders.mesit.cz